

УДК 339.13.01(477)

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Студ. В.В. Поліщук, гр. БМТБ-18

Науковий керівник проф., д.е.н. Н.П. Борецька
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – дослідити проблеми розвитку ринкової системи в Україні

Завдання – розглянути стан розвитку ринкової системи України та її склад; виокремити основні проблеми подальшого розвитку ринкової системи.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження в даній роботі виступає ринкова система. Предметом дослідження є проблеми розвитку ринкових систем в Україні

Результати дослідження. Найважливішим атрибутом ринкової системи господарювання є ринок. Його часто визначають як сферу обміну, у якій здійснюються угоди купівлі і продажу товарів і послуг. Також можна виділити ще одне розуміння ринку - як форми організації і функціонування економічних зв'язків господарюючих суб'єктів, що ґрунтуються на принципах вільної купівлі-продажу, і як суспільної форми функціонування економіки, за якої забезпечується взаємодія виробництва і споживання, прямий і зворотній вплив між ними.

Об'єктивними умовами існування і функціонування ринку є товарне виробництво - основа ринкової економіки, суспільний поділ праці, економічна відокремленість виробників, базою якої є економічна конкуренція між відокремленими, самобутніми суб'єктами господарювання, існування відповідної структури та інфраструктури, стійкої фінансової і грошової систем, наявність правової бази, що сприяє створенню і постійному відновленню відповідного ринкового середовища .

Щодо структури ринку, то її розглядають з різних точок зору, що пов'язано зі складною системою господарських відносин. Залежно від економічного призначення розрізняють ринок ресурсів (засобів виробництва), ринок продуктів (предметів споживання), ринок праці (робочої сили) та ринок капіталів (грошовий).

Структура ринку з точки зору територіального підходу являє собою: внутрішній ринок - місцевий, регіональний, національний, зовнішній ринок - транснаціональний та світовий.

З урахуванням конкретних видів товарів і послуг виділяють ринок спеціалізованих товарів (промислових, продовольчих, комп'ютерів, бавовни, цукру та ін.) та ринок спеціалізованих послуг (страхування, консультативні послуги тощо).

Свої функції ринок виконує через розгалужену інфраструктуру: товарні, фондові та валютні біржі, торгово-збутові фірми, банки тощо. Між ступенем розвитку ринку та його інфраструктурою існує пряма залежність - чим більше розвинута інфраструктура, тим більше розвинутий ринок.

Як показують дослідження проведені Американським дослідним центром The Heritage Foundation у співпраці з The Wall Street Journal у 2018 році за рівнем економічних свобод Україна посіла 150 місце із 180 країн світу і набрала 51,9 бали зі 100 можливих. Індекс розраховується на підставі 12 показників , згрупованих у чотири широкі категорії: верховенство права (захист прав власності, ефективність судової системи, урядова сумлінність); обмеження уряду (податковий тягар, державні витрати , фіскальне здоров'я); регуляторна ефективність (свобода бізнесу, свобода ринку праці, монетарна свобода); відкритість ринків (свобода торгівлі, свобода інвестицій, фінансова свобода). Кожний із показників оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів і чим вищий бал, тим вищий ступінь свободи в країні за даним критерієм.

Водночас , за минулий рік індекс економічної свободи в Україні виріс на 3,8 пункти, що відбулося завдяки позитивним змінам у 8 з 12 показників. Три показники України оцінені гірше, ніж минулого року-право власності , урядова сумлінність та свобода торгівлі.

У рейтингу Світового банку 2019 року щодо легкості ведення бізнесу серед країн з угрупованням доходів вище середнього Україна займає лише 71 місце [5].

Серед основних проблем, які гальмують розвиток ринкової системи, необхідно виділити необхідність подальшого пошуку ефективних методів регулювання ринку. Розвиток конкуренції та вільного ціноутворення, як необхідні інститути ринку, які не можуть функціонувати через відсутність бірж, інформаційно-комерційних, оптових та постачальницьких організацій, пунктів прокату, культури введення ринкової економіки. Відсутність ведення культури ринкової економіки пов'язане з нестачею досвіду роботи і кадрів гальмує розвиток ринкової системи.

Дуже повільно відбувається і створення ринкової інфраструктури, з великим відхиленням. Товарних бірж, наприклад, у нас засновано більше, ніж у США або в будь-якій іншій країні. Проте процес формування ринкової інфраструктури відбувається, його треба прискорювати. Набувають досвіду і кадри, що працюють в інститутах ринку.

Для того щоб суб'єкти національного ринку не тільки мали ринкову інфраструктуру, право власності на засоби виробництва і продукцію, а й могли реалізувати це право, крім економічних потрібні ще й правові передумови. Ось чому в країні йде процес відпрацювання і прийняття юридичних законів, які сприяють формуванню ринкового середовища. Проте він йде повільно, часто в прийняті закони вносяться суттєві зміни, відсутня узгодженість законодавчих актів. Все це гальмує ринкові перетворення. Юридичні закони мають відображати реалії економічного життя, бути націленими на відтворення конкурентного середовища. Слід відпрацювати механізм реалізації цих законів.

Відтворюючи ринкові інститути, не можна забувати, що ринок будують люди, від їхньої свідомості, бажання, розуміння залежить дуже багато. Якщо суспільна свідомість не буде настроєна на ринкову хвилю, то ринок будуватись не буде. Цей процес може затягтись, а то й піти у якомусь іншому напрямі.

Слід врахувати, що психологічний стан людей, які проживають в Україні, нині досить складний і суперечливий. Вони не тільки мало знають про ринок, а й вважають, що держава кинула їх напризволяще. У такій обстановці вибір моделі й шляху побудови ринку має надзвичайно важливе значення.

Висновки. Таким чином, основними проблемами, які затримують розвиток ринкових перетворень в Україні можна назвати недостатню боротьбу з корупцією, недостатній розвиток ринку капіталу, необхідність приватизації державних підприємств, вдосконалення законодавчої бази та верховенство права.

Ключові слова: ринок, ринкова система, гроші, країна, інститути.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколенко С.С., Лозова О.В. Особливості побудови національної моделі соціально-економічного розвитку України. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 1 (56). – 2013.С. 66-73. . [Електронний ресурс]. Режим доступу: file:///C:/Users/Nata/Downloads/524-1543-1-PB.pdf

2. Україна пасе задніх у сфері ринкової економіки і впровадження ЗВТ з ЄС. Українська правда, 26 лютого 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2019/02/26/7207769/>

3. Україна за рівнем економічної свободи 2018. Економічний дискусійний клуб. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analityka/ukrayina-za-rivnem-ekonomichnoyi-svobody-2018>

4. Mykola Denysenko, Alona Melnyk, Zorina Shatskaya, Olena Budiakova International regulatory experience business activity // M. Denisenko, A. Melnyk, Z. Shatskaya, O. Budiakova. – «Research and Innovation». – Международные научные конференции Conferencii.com. – New York, USA. – 27.02.2019. – 5 p.